

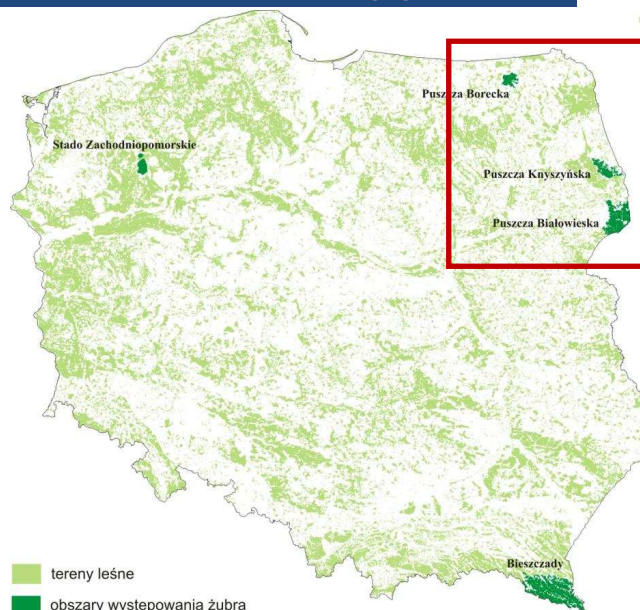
MONITORING LICZEBNOŚCI
I ROZPRZESTRZENIENIE
ŻUBRA
W PÓŁNOCNO-WSCHODNIEJ POLSCE

RAFAŁ KOWALCZYK



Instytut Biologii Ssaków
Polskiej Akademii Nauk
Białowieża

Rozmieszczenie dziko-żyjących populacji żubra w Polsce
Distribution of free-ranging bison in Poland



Inwentaryzacja żubrów / Bison survey



Fot. T. Kamiński

Stan żubrów w Puszczy Białowieskiej w 1783 r.: 284 osobniki Bison number in Białowieża Forest in 1783: 284 individuals

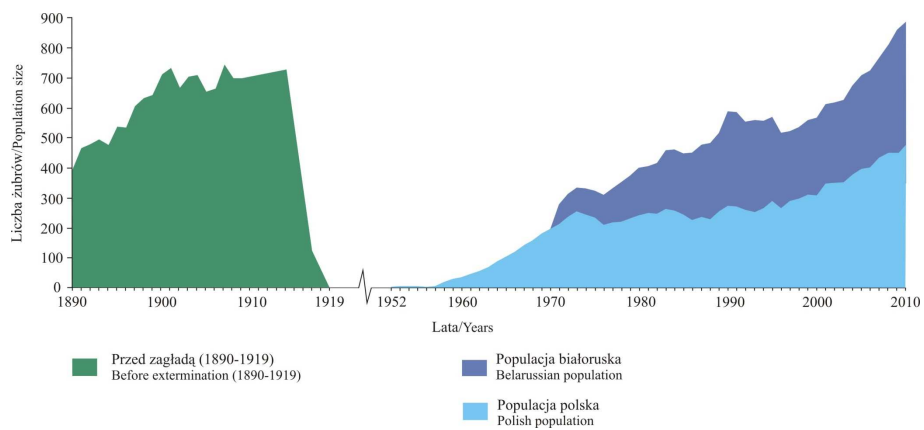
Raport Żubrów Puszczy Białowieskiej Znajdujących się Roku 1783 Miesiąca Januara 15 Dnia wyciągniony	
Kwatera Białowieska	
Wielkopolska	17
Średnia	12
Mała	9
Wielkopolska	31
Średnia	31
Mała	29
Kwatera Łomżańska	280
Kwatera Łomżańska	
Wielkopolska	27
Średnia	7
Mała	3
Kwatera Łomżańska	37
Kwatera Łomżańska	17
Kwatera Łomżańska	220
Kwatera Łomżańska	284

Nota: W tym raporcie pominięto widnia, ponieważ nie było ich w tym czasie w Puszczy Białowieskiej.

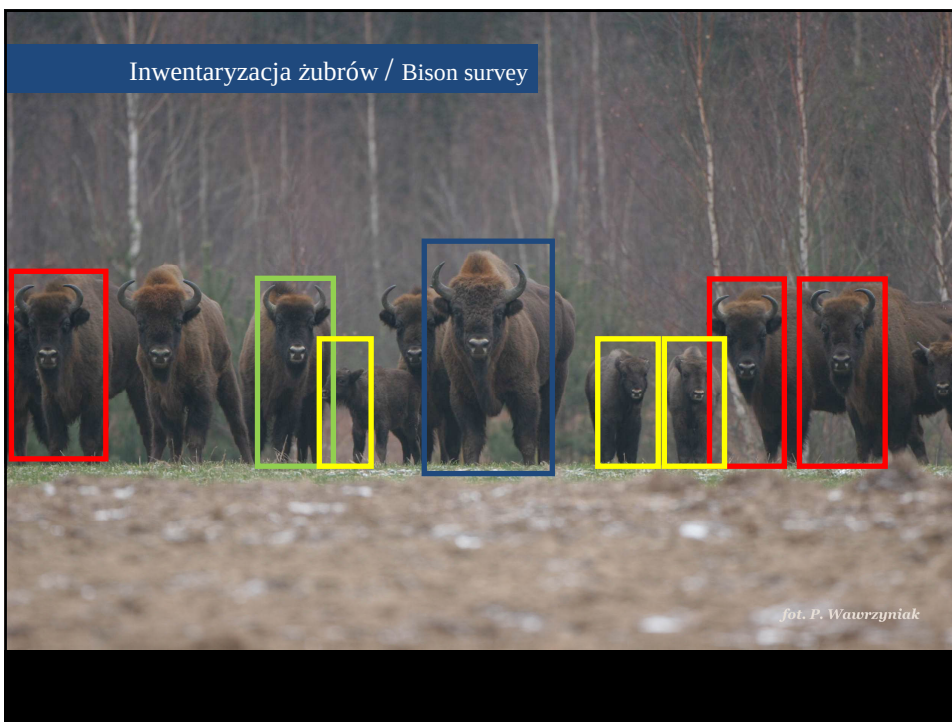
„Raport Żubrów Puszczy Białowieskiej
Znajdujących się Roku 1783 Miesiąca
Januara 15 Dnia wyciągniony”



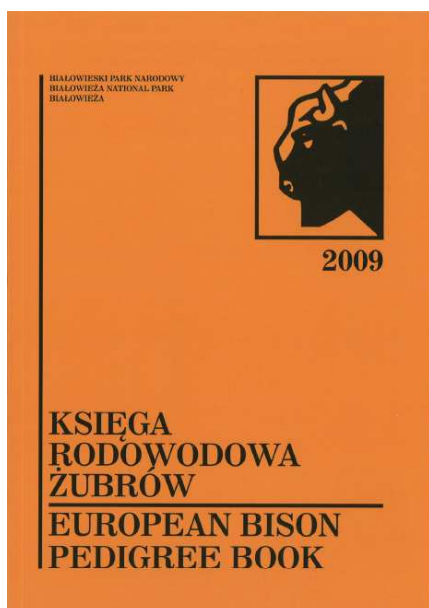
Liczebność żubrów w Puszczy Białowieskiej / Bison number in Białowieża Forest



Inwentaryzacja żubrów / Bison survey

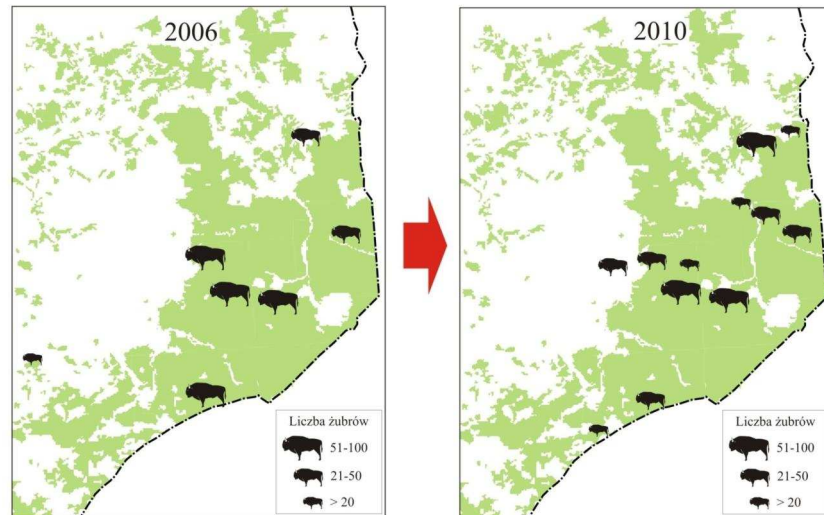


Inwentaryzacja żubrów / Bison survey

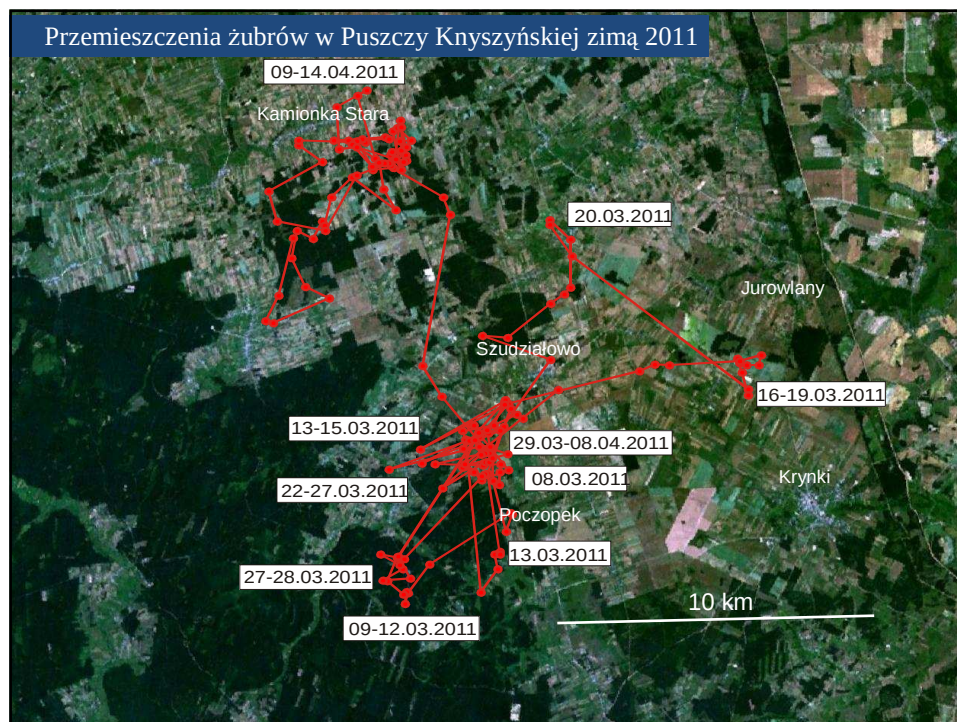


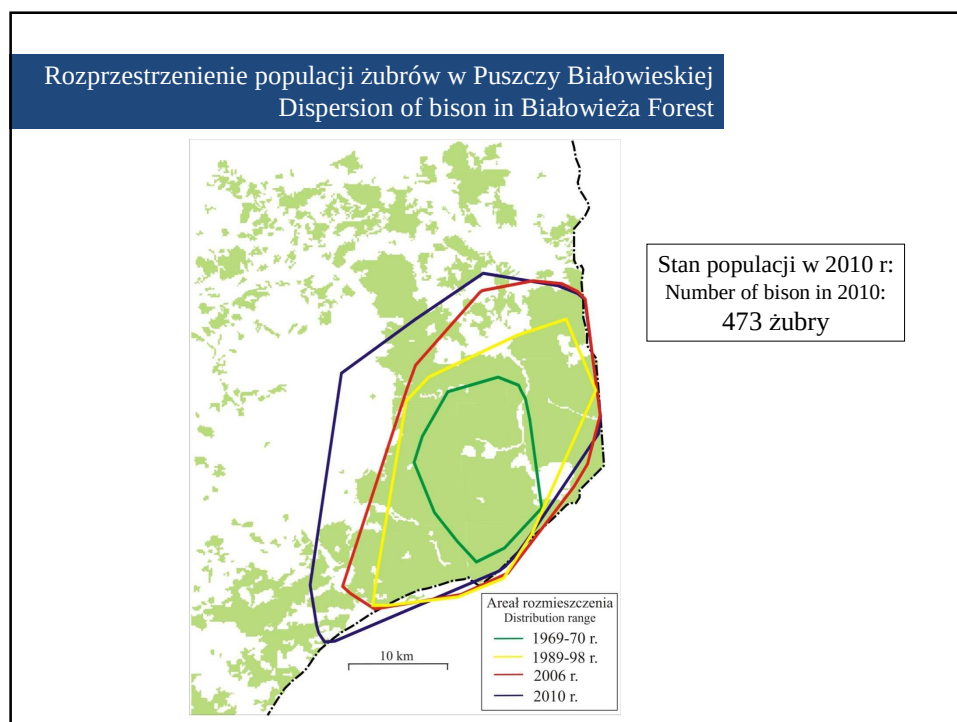
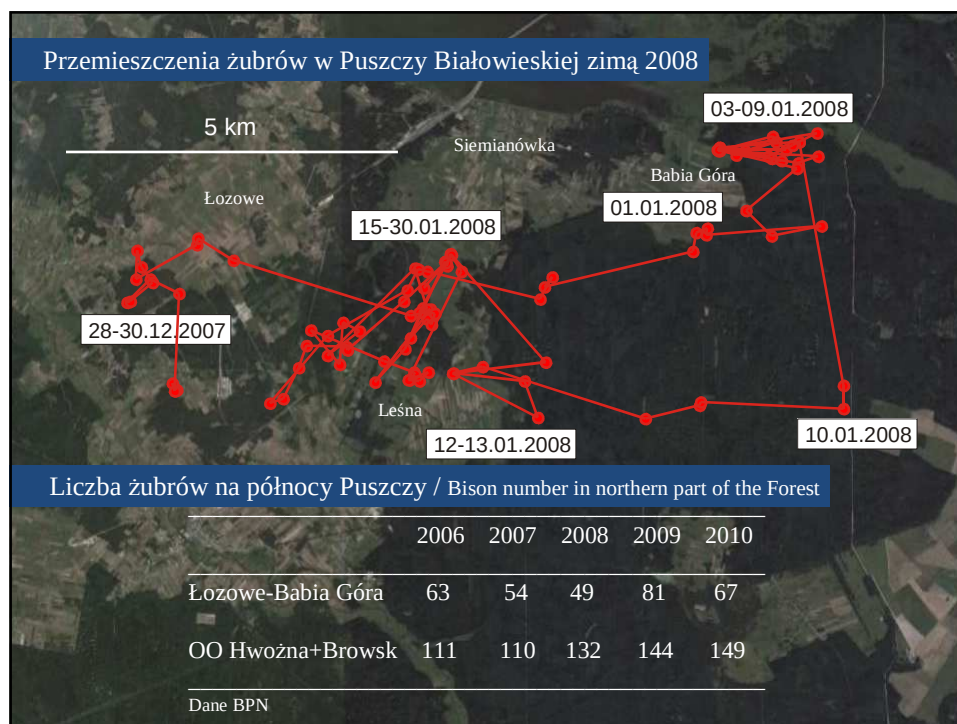
1	2	3
Gdansk-Oliva	8	3.3
Gdansk	5	3.2
Kornice	2	2.0
Kierawy	3	0.3
Lutsko	1	0.1
Lelka	2	0.2
Miedzynajdy	5	1.6
Niepolomice	20	11.17
Perzany	1	1.0
Poznań	41	10.23
Poznań Park	4	2.2
Smardzewice	18	8.80
Twark	3	1.2
Ustron	3	2.1
Wyszki	4	2.2
Wyszki	2	1.2
BIELSCZAN	303	
PUSZCZA BIALOWIEŻSKA	451	197.254
PUSZCZA BORKOWSKA	36	
PUSZCZA KOSZYŃSKA	84	32.52
STADO ZACHODNIOPOMORSKIE	67	
PORTUGAL		
Álvora	1	1.0
Breva	4	0.6
RO RUMANIA		
Harghita	5	1.4
Întregalde	1	1.0
Vama Buzăului	11	4.7
Vânători Neam	6	2.3
•NEAGRA BUCSANI	36	18.18
•VANATORU NEAMT	22	7.15
RU RUSSIA		
Ivanovo	3	1.2
Kashin zapovednik	2	2.0
Krasnaya Strela	1	0.1
Krasnaya-2	2	1.1
Lapci	3	2.1
Nalchik	2	1.1
Nizhny Novgorod	2	1.1
Me	40	19.21
Orlovskiy Poles'e	3	2.1
MO, MO	44	12.32
Priskul-Temurgol zapovednik	3	2.1
Romov na Donu	1	1.0
Saratov	2	1.1
St. Petersburg	3	2.1
Tchudinokij zapovednik	1	0.1
Ural	1	1.0
Zelovo	15	
ARKHIZYSKIY UCHASTOK TUBERDINSKOGO ZAPOVEDNIKA		

Rozproszenie stad zimowych w PB / Dispersion of bison winter herds in BF

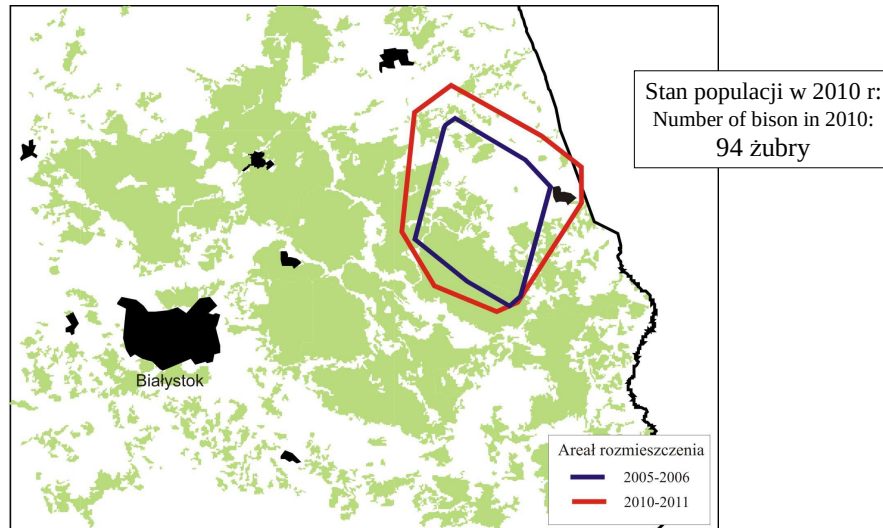


Przemieszczenia żubrów w Puszczy Knyszyńskiej zimą 2011





Rozprzestrzenienie populacji żubrów w Puszczy Knyszyńskiej
Dispersion of bison in Knyszyn Forest



Poparcie dla wzrostu populacji żubra /Support for the enlargement of the bison population

Pracownicy BPN Leśnicy Myśliwi Mieszkańcy P.B. Turyści

Powinno się dążyć do wzrostu liczby żubrów w Polsce
Greater effort should be made to increase the numbers of European bison in Poland

73%* 13-74% 74-85% 69-71% 98-99%

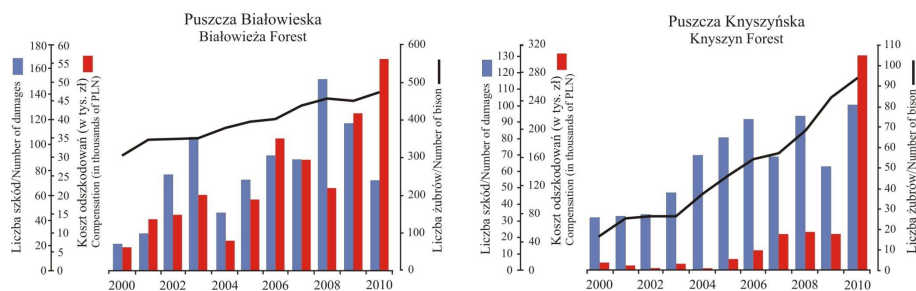
Liczba żubrów w płu-wsch. Polsce jest wystarczająca
There are already enough bison in north-eastern Poland

90% 76-100% 71-95% 85-88% 5-12%

*zgadzam się /agree

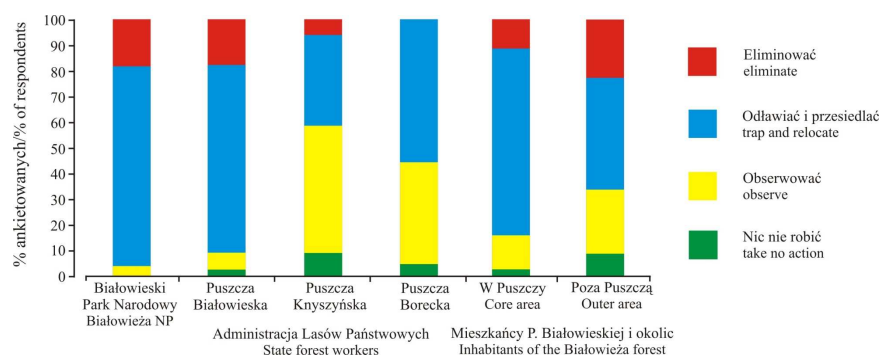
S.Prior. 2005. Praca doktorska

Szkody powodowane przez żubry / Farm crop depredation by European bison

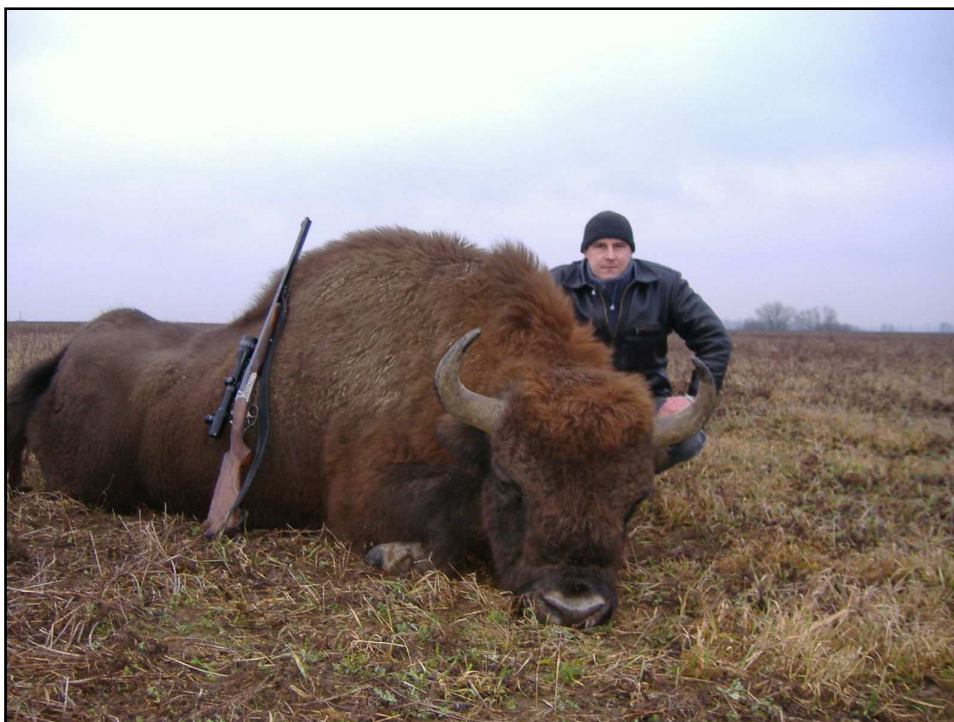


Hofman i Kowalczyk, w przygotowaniu

Jak postępować z żubrami wyrządzającymi szkody w rolnictwie Management actions in response to bison causing damages to farm crops



S.Prior, 2005. Praca doktorska



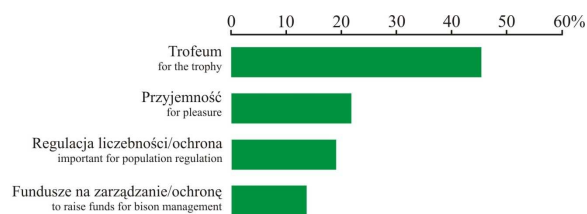
Stosunek do odstrzału żubrów / Acceptability of European bison hunting

Pracownicy BPN	Leśnicy	Myśliwi	Mieszkańcy P.B.	Turyści
Polowanie na żubry jest akceptowalne jeśli nie stanowi zagrożenia dla jego populacji Hunting of bison is acceptable as long as it does not endanger the population				
50%*	67-86%	73-88%	46-47%	32-43%
Tylko zarządcy populacji powinni eliminować żubry Only wildlife managers should cull ill and surplus bison				
90%	72-76%	71-84%	85-87%	48-52%
Żubr powinien znaleźć się na liście gatunków łownych The European bison should be re-listed as a game animal				
40%	27-74%	50-72%		

*zgadzam się /agree

S.Prior. 2005. Praca doktorska

Powody do polowania na żubry / Reasons for wanting to hunt bison



Powody do nie polowania na żubry / Reasons for not wanting to hunt bison



S.Prior. 2005. Praca doktorska

Podstawy prawne odstrzału żubrów / Bison culling in Polish law

Art. 56.

1. Minister właściwy do spraw środowiska może zezwolić na zbiór roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową, chwytanie, odławianie lub zabijanie zwierząt objętych ochroną gatunkową oraz na inne czynności podlegające zakazom lub ograniczeniom w stosunku do gatunków objętych ochroną ścisłą;
4. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1 i 2, z zastrzeżeniem ust. 5, mogą być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz:
 - 1) wynikają z potrzeby ochrony innych dziko występujących gatunków roślin, zwierząt, grzybów oraz ochrony siedlisk przyrodniczych lub
 - 2) wynikają z konieczności ograniczenia poważnych szkód w gospodarce, w szczególności rolnej, leśnej lub rybackiej lub
 - 3) leżą w interesie zdrowia i bezpieczeństwa powszechnego lub
 - 4) wynikają z innych koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogów o charakterze społecznym lub gospodarczym lub wymogów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska lub
 - 5) są niezbędne w realizacji badań naukowych i programów edukacyjnych lub w realizacji celów związanych z odbudową populacji, reintrodukcją gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, albo do celów działań reprodukcyjnych, w tym do sztucznego rozmnażania roślin lub
 - 6) umożliwiają, w ściśle kontrolowanych warunkach, selektywnie i w ograniczonym stopniu, zbiór lub przetrzymywanie roślin i grzybów oraz chwytanie lub przetrzymywanie zwierząt gatunków objętych ochroną ścisłą w liczbie określonej przez wydającego zezwolenie.

Odstrzał a szkody / Culling versus crop damages

	Puszcza Białowieska Białowieża Forest	Puszcza Knyszyńska Knyszyn Forest
Liczba żubrów (2010) Number of bison	473	98
Koszt szkód (zł) Cost of damages (PLN)	56 000	305 000
Liczba odstrzelonych żubrów Number of culled bison	18	0

Dane z 2010 r., RDOŚ, BPN i N-ctwo Krynki

Wnioski / Conclusions

- ✓ Monitoring żubrów powinien być skumulowany w czasie i uwzględniać przemieszczenia żubrów /Bison survey should be concentrated in time and take into account bison mobility (to avoid the double counting of individuals);
- ✓ Rozprzestrzenienie populacji żubrów jest wynikiem nie tylko wzrostu liczebności, ale także sezonowych migracji w poszukiwaniu optymalnych środowisk (pokarmu) /Dispersion of bison results not only from population increases, but also due to seasonal migration and search for optimal habitats (food);
- ✓ Odstrzał żubrów powinien być narzędziem do zarządzania populacją stosowanym w ostateczności, po wyczerpaniu alternatywnych rozwiązań /population regulation should be a management action used only if other methods are unsuccessful;



Fot. R.Kowalczyk